VIENOTI LATVIJAI!

NOVADNIEKS

SESTDIEN, 1990. gada 22. decembrī

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 152 (6156)
Maksā 3 kap.

Latvijas Republikas Ministru Padomē

LĒMUMA PROJEKTS PAR MAIZES, PIENA UN GAĻAS MAZUMTIRDZNIECIBAS CENĀM

Lai, pārejot uz tirgus ekonomiku, saskaņotu pieprasījumu un piedāvājumu preču tirgū, likvidētu spekulāciju ar pārtikas produktiem un ierobežotu ēnu ekonomikas darbības sfēru, jāatceļ valsts budžeta dotācijas un vienlaikus šie līdzekļi jānovirza iedzīvotāju rīcībā. Tas ļaus samazināt piena un gaļas produktu neregulējamo izvedumu no republikas, stimulēs ražotājus paplašināt produktu sortimentu un atbilstoši cenai paaugstināt to kvalitāti.

Lai nodrošinātu veikalos pietiekamu un brīvi pieejamu pārtikas produktu klāstu, Latvijas Republikas Ministru Padome nolemj:

1. Lai segtu ražošanas un realizācijas izmaksas, noteikt ar 1991. gada 3. janvāri maksimāli pieļaujamās mazumtirdzniecības cenas maizei un maizes izstrādājumiem, pienam un piena produktiem, gaļai un gaļas izstrādājumiem (pielikums).

2. Ekonomikas ministrijai 10 dienu laikā apstiprināt jaunos cenrāžus un apgādāt ar tiem ieinteresētos uzņēmumus un organizācijas.

3. Tirdzniecības ministrijai, Latvijas Patērētāju biedrību savienībai, Lauksaimniecības ministrijai un rajonu un pilsētu izpildkomitejām izdarīt attiecīgo pārtikas produktu atlikuma pārcenošanu.

4. Finansu ministrijai 1991. gadā paredzēt 64 miljonus rubļu no valsts budžeta sviesta, cīsiņu un sardeļu cenu kompensācijai.

PIELIKUMS

VIDĒJĀS MAKSIMĀLĀS MAZUMTIRDZNIECIBAS CENAS

(rubļos par 1 kilogramu)

Nosaukums	Esošā cena: Valsts mazumtirdz. cena	Esošā cena: Komisijas cena: Līgum-cena	Esošā cena: Komisijas cena: Kooperat. cena	Jaunā valsts mazumtirdz. cena
Maize un maizes izstrādājumi				
Rudzu maize (klonmaize)				
Senču maize, 0,94 kg	0,24	—	—	0,76
Meldermaize, 0,9 kg	0,24	—	—	0,66
Klonmaize, 1 kg	—	—	—	—
Maize no rudzu un kviešu miltu maisījuma (klonmaize)				
Krievzemes maize, 0,85 kg	0,22	—	—	0,58
Pilsētas saldskābā maize, 0,5 kg	0,18	—	—	0,50
Saldskābā maize, 1 kg	—	—	—	—
Rūjienes maize, 0,7 kg	0,44	—	—	0,84
Veidņu maize				
Krievzemes maize, 0,85 kg	0,20	—	—	0,53
Darņicas maize, 0,9 kg	0,20	—	—	0,56
Darņicas maize, 0,72 kg	0,16	—	—	0,48
Kviešu miltu maize				
Baltmaize (klonmaize)				
Augstākā labuma baltmaize	0,40	—	—	0,74
I šķira, 0,5 kg	0,18	—	—	0,44
II šķira, 0,85 kg	0,22	—	—	0,66
Veidņu baltmaize				
augstākā labuma baltmaize, 0,7 kg	0,34	—	—	0,64
I šķira, 0,75 kg	0,24	—	—	0,62
Augstākā labuma baltmaizes klaips, 0,5 kg	0,22	—	—	0,54
Kuncevas maizīte, 0,05 kg	0,03	—	—	0,07
Piena produkti				
Lauku sviests	3,40	—	—	10,00
2,5% piens stikla tarā, 1 kg	0,22	—	—	0,62
6% piens stikla tarā, 0,5 kg	0,22	—	—	0,69
2,5% kefīrs stikla tarā, 1 kg	0,22	—	—	0,63
9% biezpiens pergamentā, 0,25 kg	0,21	—	—	0,70
Biezpiens, 1 kg	—	—	—	—
Vājpiena biezpiens pergamentā, 0,25 kg	0,13	—	—	0,19
35% saldais krējums stikla tarā, 0,5 kg	1,02	—	—	3,29
25% skābais krējums stikla tarā, 0,5 kg	0,67	—	—	2,31
Krievzemes siers	2,90	—	—	8,60
Holandes siers	2,90	—	—	7,60
Zemgales siers	2,30	—	—	8,10
Ķimeņu siers	1,20	—	—	3,70
Iecavas siers	1,70	—	—	5,00

(Nobeigums 2. lpp.)

Darbs trijos virzienos

Izmeklēšana meliorācijas objektu ierīkošanai, to būvniecība un ekspluatācija — tādus trīs Preiļu meliorācijas sistēmu pārvaldes darba virzienus nosauca tās galvenais inženieris Francis Jalinskis. Jau vairāk nekā divus gadus pārvalde ir tiešā atbildīgā par visiem meliorācijas darbiem rajonā: veic to izmeklēšanu, pasūtīšanu, finansēšanu, kontroli, nodoto objektu kopšanu. Pēdējo — tikai saviem spēkiem.

Aizvadāmais gads Preiļu meliorācijas sistēmu pārvaldes ļaudīm, tāpat kā visiem zemes kopējiem, ir bijis nelabvēlīgs, tomēr kolektīvs ar saviem ražošanas uzdevumiem ir ticis galā. Tehnika lietainajā laikā grima, sevišķi grūti bija tīrīt grāvjus, taču ar ekskavatoriem un buldozeriem plānoto 90 tūkstošu rubļu vietā darbi paveikti par 99 tūkstošiem rubļu. Ar katru vienkausa ekskavatoru izrakts vidēji 150 000 kubikmetru grāvju aizaugumu.

Plaušanas darbi ar tehniku rajona meliorācijas objektos veikti 1 150 kilometru garumā, ar rokām — 760 kilometros. Sakārtotas drenu palīgbūves — 6 500 kontrolaku, aku, izteku, filtru, izremontētas 83 caurtekas, ceļi.

Meliorācijas objektu rajonā ar katru gadu kļūst arvien vairāk, arī darba meliorācijas sistēmu pārvaldes ļaudīm to kopšanā. Viņus sarūgtina tas, ka 21. Preiļu PMK meliorācijas objektus nodod nekvalitatīvus — daudzviet drenas nedarbojas jau uzreiz. Bērza Rubinu objektā K. Marksa kolhozā defekti nav novērsti vēl tagad, kaut tas nodots 1988. gadā. No 23 rajona saimniecībām savu melioratoru nav astoņās. Ja nav, kas meliorācijas objektus uzrauga, laikus nevar novērst kļūmes to ekspluatācijā. Atzinīgi vārdi sakāmi par kolhoza «Zelta vārpa» melioratori Annu Kirilovu. Visspēcīgāk meliorācijas sistēmas kopj visbagātākajā rajona kolhozā «Sarkanais Oktobris». Tā sanāk: tie pienākumi, kuri būtu jāveic kolhozu melioratoriem, tomēr jāpilda meliorācijas sistēmu pārvaldei, jo nav, kas šo darbu dara.

J. GURGONS

ATTĒLOS: vienkausa ekskavatora mašīnists Vladimirs Mihalčuks (augšā) Preiļu meliorācijas sistēmu pārvaldē strādā tikai otro gadu, bet ražošanas uzdevumu izpildē jau apsteidz veteránus.

Vecākais mehāniķis Voiceks Teivāns organizācijā nostrādājis 33 gadus, tāds, uz kuru vienmēr var paļauties. Attēlā (no kreisās) Voiceks Teivāns redzams sarunā ar atslēdznieku šoferi Ivanu Luriņu.

J. SILICKA foto

Latvijas Republikas Ministru Padomē

(Sākums 1. lpp.)

Liellopu gaļa izcirtņos				
Augstākā labuma gaļa				
gūžas-ciskas izcirtnis, muguras (jostas daļas) izcirtnis, lāpstiņas izcirtnis	1,90	3,50	—	12,20
I šķira				
ribu-krūšu izcirtnis	1,90	3,50	—	7,20
zemlāpstiņu izcirtnis	1,50	3,50	—	7,20
kakla gabals				
II šķira				
priekšējais stilbs, pakaļējais stilbs	0,50	3,50	—	3,00
pavēdere	1,50	1,50	—	3,00
III šķira				
pakaļējā un priekšējā stilba gals	0,50	1,50	—	0,50
kakla gals	0,50	1,50	—	1,00
Cūkgaļa izcirtņos				
I kategorija (izcirtņi ar ādu)				
I šķira				
ciska, muguras izcirtnis	2,00	12,00	—	10,20
II šķira				
lāpstiņas izcirtnis, ribu izcirtnis, krūšu izcirtnis	2,00	6,30	—	7,30
III šķira				
kakla gals, pavēdere	2,00	3,45	—	2,30
priekšējais stilbs, pakaļējais stilbs	1,00	3,45	—	2,30
II kategorija (izcirtņi bez ādas)				
I šķira				
ciska, muguras izcirtnis	1,80	12,00	—	10,40
II šķira				
lāpstiņas izcirtnis, ribu izcirtnis, krūšu izcirtnis	1,80	5,40	—	7,10
III šķira				
kakla gals, pavēdere	1,80	3,45	—	2,30
priekšējais stilbs, pakaļējais stilbs	1,00	3,45	—	2,30
III kategorija (izcirtņi bez ādas)				
I šķira				
ciska, muguras izcirtnis	2,00	6,30	—	8,40
II šķira				
lāpstiņas izcirtnis, ribu izcirtnis, krūšu izcirtnis	2,00	5,40	—	5,50
III šķira				
kakla gals, pavēdere	2,00	3,45	—	2,30
priekšējais stilbs pakaļējais stilbs	1,00	3,45	—	2,30
Teļa, aitas un kazas gaļa tiks realizēta pēc brīvajām cenām				
Vistu (cāļu) un broileru liemeņi, pusizķidoti	2,50	4,90	—	5,00
Vistu (cāļu) un broileru liemeņi, ķidoti	3,20	4,90	—	6,50
Vistu (cāļu) un broileru liemeņi, ar iekšā ieliktām apstrādātām ķidām	2,80	4,90	—	5,90
Desas				
Augstākā labuma doktordesa	2,20	—	—	12,30
Dienvidu desa, I šķira	1,80	—	—	7,10
Piena cīsiņi	2,50	—	—	7,30
Sardeles	2,00	9,10	—	7,50
Latvijas putraimdesa	0,76	—	—	1,50
Parastā aknu desa	1,70	—	—	3,90
Puszāvētā Daugavpils desa	4,00	—	4,00	8,00
Puszāvētā Tbilisi desa	3,30	—	6,00	15,50

Lēmuma projekts

PAR NAUDAS IZMAKSĀM IEDZĪVOTĀJIEM SAKARĀ AR JAUNO MAZUMTIRDZNIECĪBAS CENU IEVIEŠANU MAIZEI, PIENAM, GAĻAI UN ŠO PRODUKTU IZSTRĀDĀJUMIEM

Lai nodrošinātu republikas iedzīvotāju sociālo aizsardzību apstākļos, kad tiek ieviestas jaunās mazumtirdzniecības cenas maizei, pienam, gaļai un to izstrādājumiem, Latvijas Republikas Ministru Padome nolemj:

1. Paaugstināt strādājošiem darba samaksu viņu pamatdarba vietā par 66 rubļiem mēnesī.

Mācību, veselības aizsardzības, kultūras un citās no republikas budžeta finansējamās iestādēs darba algas paaugstina no valsts budžeta līdzekļiem.

Visos pārējos saimnieciskā aprēķina uzņēmumos, organizācijās un iestādēs darba algu paaugstina no šo uzņēmumu, organizāciju un iestāžu līdzekļiem.

Uzņēmumu, organizāciju un iestāžu vadītājiem nodrošināt strādājošiem nepieciešamās kompensācijas līdzekļu aprēķinu un tās izmaksu.

2. Ieviest no budžeta izmaksājamus ikmēneša pabalstus ģimenēm ar bērniem:

2.1. par katru bērnu līdz 8 gadu vecumam — 40 rubļu, no 8 līdz 15 gadu vecumam — 50 rubļu;

2.2. par katru vispārizglītojošās skolas skolēnu, vecāku par 15 gadiem, — 50 rubļu.

Saglabāt esošo ikmēneša pabalstu 50 rubļu apmērā par katru bērnu vecumā no 3 gadiem līdz mācību uzsākšanai skolā, bet ne ilgāk kā līdz 7 gadu vecumam, ja bērns neapmeklē pirmsskolas bērnu iestādi (pabalsts piešķirams papildu 2.1. apakšpunktā noteiktajam).

3. Izmaksāt no budžeta ikmēneša pabalstus mātēm, kuras:

3.1. kopj bērnu (bērnus) līdz 1,5 gadu vecumam — 100 rubļu;

3.2. kopj bērnu (bērnus) no 1,5 līdz 3 gadu vecumam, kurš neapmeklē pirmsskolas bērnu iestādi, — 70 rubļu.

Ieviešot šī lēmuma 2. un 3. punktā minētos pabalstus, tiek atcelti visi iepriekšējie pabalsti bērnu audzināšanai, kādi bija paredzēti agrāk pieņemtajos republikas valdības lēmumos.

Pabalstus par bērniem izmaksā mātes vai personas, kas viņu aizvieto, darbavietā. Ja māte nestrādā, šos pabalstus izmaksā rajona (pilsētas) Tautas deputātu padomes izpildkomitejas sociālās nodrošināšanas nodaļa. Pabalstus, kas piešķirti sakarā ar to, ka bērns neapmeklē pirmsskolas bērnu iestādi, izmaksā tikai sociālās nodrošināšanas nodaļa.

4. Noteikt nestrādājošiem pensionāriem ikmēneša piemaksu 46 rubļu apmērā pie vecuma pensijas, kāda viņiem aprēķināta atbilstoši Latvijas Republikas likumam «Par valsts pensijām». Strādājošiem pensionāriem piemērojami šī lēmuma 1. punktā minētie noteikumi.

5. Palielināt stipendiju par 45 rubļiem mēnesī augstāko mācību iestāžu studentiem, aspirantiem, vidējo speciālo mācību iestāžu un arodvidusskolu audzēkņiem, kuri neatrodas valsts apgādībā.

6. Finansu ministrijai paredzēt no 1991. gada valsts budžeta 55 milj. rubļu, lai segtu izmaksu palielinājumu slimnīcās, sociālās nodrošināšanas pansionātos, internātskolās, bērnunamos.

7. Sociālās nodrošināšanas ministrijai un Finansu ministrijai līdz 1991. gada 1. janvārim kopīgi ar citām ieinteresētajām organizācijām izstrādāt instrukcijas par šajā lēmumā noteikto naudas izmaksu kārtību.

8. Valsts statistikas komitejai, sākot ar 1991. gada janvāri, nodrošināt patēriņa preču cenu un pakalpojumu tarifu reģistrāciju un patēriņa cenu indeksa aprēķinus, kā arī nodrošināt par šiem jautājumiem publikācijas presē.

9. Ekonomikas ministrijai, Sociālās nodrošināšanas ministrijai, Finansu ministrijai un Valsts statistikas komitejai, ņemot vērā patēriņa preču cenu indeksa pieauguma un kompensācijas rezultātus 1991. gada I ceturksnī, veikt dzīves dārdzības līmeņa izmaiņu analīzi un iesniegt Latvijas Republikas Ministru Padomei priekšlikumus par iedzīvotāju naudas ienākumu indeksāciju.

10. Lēmums stājas spēkā ar 1991. gada 3. janvāri.

Arī šis — augšupejas gads

● Saruna ar Dārzkopības un biškopības biedrības rajona nodaļas valdes priekšsēdētāju I. ASTRATOVU.

— Vispirms, lūdzu, raksturojiet nodaļas darbību.

— Dārzkopības un biškopības biedrības rajona nodaļā pavisam ir 1 669 biedri, 226 no tiem uzņemti šogad. Tā darbojas uz brīvprātības principiem divos virzienos: dārzkopībā un biškopībā. Vairāk ir dārzkopju.

Nodarbojamies ar biedrības biedru saražotās produkcijas realizāciju caur saviem veikaliem Preiļos un Līvānos, apgādājam biedrus ar vajadzīgo inventāru: drāšu pinumu dārzu žogiem, polietilēna plēvi, bišu stropiem u. c., kā arī ar minerālmēsliem.

— Šis gads lauksaimniekiem bija nelabvēlīgs, smags. Kā jums?

— Mums tas kopumā bij tāds pasmags (bet biškop jiem — smags), taču tomēr nesūrojamies — arī šis ir augšupejas gads. Par saražoto produkciju bija plānots ieņemt 310 tūkstošus rubļu, 11 mēnešos tā realizēta par 423 tūkstošiem rubļu. Tātad — veiksmīgi.

— Kādai jūsu produkcijai ir vislielākais noiets?

— Vadoties pēc apstākļiem, varētu domāt, ka pārtikas produkcijai, bet īstenībā — grieztajiem ziediem. Pēc tiem ir nepārtraukts pieprasījums augu gadu.

Par bēru vainagiem nevēlos runāt. Mirst daudz cilvēku, ar vainagiem nespējam apgādāt. Un negribam uz citu nelaimes iedzīvoties

Mūsu veikalos šogad gurķu pārdošanā tikpat kā nebija. Arī tomātu. Neizauga. Maz pārdots arī ābolu — ap 4 tonnām. Gandrīz tikpat, cik medus.

— Medus ir. Kaut gads biškopjiem bija smags. Kā ar medus kvalitāti?

— Rajonā arvien pieaug bišu saimju skaits. Šogad klāt nācis vairāk nekā 1 000. Biteniekiem mājās ir vēl medus no iepriekšējiem gadiem. Viņi mūsu veikaliem medu piegādā regulāri, tādēļ pārtraukuma tirdzniecībā nav.

Jautājumu par medus kvalitāti saprotu. Nesen Latvijas televīzija rādīja, ka Rīgā pārdod viltotu medu. Mūsu lauku cilvēki šajā ziņā ir godīgi. Medus ir dabīgs, kvalitatīvs. Kaut gan pārbaudes veterinārajā laboratorijā neizpaliek. Taču mānīšanās atklāta nav.

— Šajā grūtajā laikā daudzi bažījas par izdzīvošanu. Cik spēcīga ir Dārzkopības un biškopības biedrības rajona nodaļa?

— Par izdzīvošanu mums nav nekādu bažu. Katru gadu produkcijas realizācija pieaug par 60 — 80 tūkstošiem rubļu. Naudas ir pietiekoši. Varam darboties un attīstīties.

Jānis GURGONS

Latvijas pilsētās un pagastos

ESI SVEICINĀTA, BALLES KARALIENE!

Svētku galds, uz kura vienīgais cienasts un rotājums bija kartupeļi, tika klāts visiem, kas šajā dienā ieradās Daugavpils rajona Eglaines ciema klubā.

Svinībām par godu «otrajai maizei» un tiem, kas to izaudzējuši, gatavojās vairāki pagasti, tāpēc degustācijas izstādē bija redzami vairāk nekā divsimt ēdieni no kartupeļiem. Lieti noderēs arī zinātnieku padomi, kā un kādas kartupeļu šķirnes audzēt. Folkloras ansambļi iepazīstināja ar senām tradīcijām, kas šajā novadā bija raksturīgas rudens svētkiem.

Vladimirs RUDOJS

SAVA GRĀMATA ARĪ ZEMNIEKIEM

Janvāra sākumā republikas laukkopji saņems savu izdevumu — «Zemkopja gadagrāmatu — 1991». To veidojis jaundibinātais Latvijas Zemnieku fonda apgāds «Līdums». Savdabīgajā kalendārā ir ne mazums praktisku padomu: kā izaudzēt labu zirgu un iekopt ienesīgu dravu, apgūt ādu ģērēšanas māku, sašūt dūnu spilvenu un pagatavot dažādus dzērienus. Izdevuma septiņās nodaļās ir arī daudz citu derīgu padomu jaunsaimniekiem.

«Zemkopja gadagrāmata» iepazīstina ar nozares likumiem un agrāro reformu, ar citu valstu fermeru pieredzi, reklamē Latvijas Zemnieku fonda firmu pakalpojumus. Būs arī savs veldzējošs malks dvēselei — Bībeles fragmenti, lūgšanas, informācija par baznīcas svētkiem un ticējumiem. Jaunā izdevuma cena ir 4 rubļi. To izplatīs ar Zemnieku fonda starpniecību.

Ineta MEIMANE

SILTUMAM UN GAISMAI

Aizkraukles novada muzejā atvērta ziemas saulgriežiem veltīta izstāde «Cimdi un svečturi». Šie darinājumi vienkopus nav salikti nejauši — gan viens, gan otrs radīti siltumam, gaismai, arī cilvēku priekam.

Ekspozīcija veidota, sadarbojoties ar Cēsu kolēģiem. Cimdus piedāvāja meistares no Gaujas krastiem — Jete Užāne un Ausma Treija, bet svečturi, kas darināti no metāla, koka, māla un stikla, ņemti no Aizkraukles muzeja fondiem. Piebildīsim, ka Jete Užāne nodzijusi ap 2 000 cimdu pāru. Labi ļaudis viņai palīdz sagādāt dziju. Izstrādes veidotāji iecerējuši apmeklētāju saziedotos dzijas kamolus aizvest meistarei kā Ziemassvētku dāvanu. Toties pēc Ausmas Treijas cimdiem var studēt latviskos ornamentus, jo tajos ieadītās etnogrāfiskās zīmes un simboli ir vesela dabas grāmata. Izstāde, kurā var iegādāties arī krāšņus suvenīrus, būs atvērta līdz 7. janvārim.

Silvija PIĻĶA,
LETA korespondenti

Garīguma gaismā

Jasmuižā valdīja Adventes noskaņa. Arīdzan pats sarīkojums bija veltīts garīgumam. Garīgumam, kā to izprata trīs šīgada jubilāri — monsinjors Nikodems Rancāns, Naaizmērstule un Dzērksteņa.

Aizdedzot divas sveces Adventes vainagā, Preiļu draudzes dekāns Alberts Budže aizsāka šo sarunu par garīgumu, par pamatu ņemot Nikodema Rancāna pašaizliedzīgo kalpošanu savai tautai. Līdz galam vēl pat neaptverts monsinjora ieguldījums Latgales atmodā. Raksturojot Rancāna devumu mūšu novada kultūras un izglītības attīstībā, dekāns ar skumjām atzina faktu, ka pat jubilāra 120. dzimšanas diena nespēja iekustināt mūsu rajona sabiedrību viņa piemiņas iemūžināšanā. Savulaik tika runāts par kādas ielas pārdēvēšanu viņa vārdā Preiļos un Aglonā. Labu vēlmju līmenī tā tas arī palika. Nekas neliecina par Rancānu, ka viņš strādājis Preiļos.

Muzeja vadītāja Baiba Ducmane, stāstot par šīs ekspozīcijas iekārtošanas principiem un raksturojot garīguma nesējus, iepazīstināja ar vienu no izstādes autorēm — Martu Mikulāni. Bez Līvānu tekstilmākslinieces darbiem tā būtu nepilnīga. Reizē ar šiem izteikti tautiskajiem audumiem zālē ienāca dzīparu radītais siltums.

Sirmais literatūrzinātnieks Jānis Cibulskis dalījās atmiņās par Nikodemu Rancānu un lasīja filozofiskās pārdomas. Daļa no tām radusies nometnē. Jā, arī tāds ir bijis latgaliešu literatūras izdevēja dzīves ceļš! «Skaistumu sev apkort vajag radeit arī gryutūs breižūs.» Viņš uzdāvināja muzejam divas rakstu burtnīcas.

Un radīt sev apkārt šo skaistumu vienmēr prata šī gada jubilāri. Nikodems Rancāns Preiļos ierīkoja bišu dravu un nodibināja pirmo bišķopības biedrību. Naaizmērstule pat mūža pēdējos gados kopa savu puķu dārziņu, bet Dzērksteņa, bērnus izaudzējusi, audzē ziedus un kopj bites. Par Dieva dārza puķītēm bērnus reiz mīļi nosauca Naaizmērstule. Ieejot devītajā gadu desmitā, Dzērksteņa raksta par bērniem un ziediem. Ar ziedu acīm pie mums nāk šie jubilāri.

Beidzot, iztiekot bez aktieriem no Rīgas, aizkalnieši parādīja savu varēšanu. Maijas Paegles, Regīnas Ivdres, Aināa Kivriņas un Jevgēnija Siksnāna izpildījumā redzējām Naaizmērstules ļoti raksturīgo stāstu «Vysta».

Aglonas vidusskolas vēstures pasniedzēja Leonīda Sperga stāstīja par jubilāru piemiņas saglabāšanu pagastā. Par pašiem pirmajiem soļiem šajā virzienā, par to, kā ar skolēnu palīdzību tika sakopts Naaizmērstules kaps, par grūto mūsu kultūras vēstures atpazīšanu.

Astoņdesmit mūža gados tika sveikta Genovefa Upeniece, kuru mēs pazīstam (?) kā dzejnieci Dzērksteņu. Tepat no mūsu Sīļukalna pagasta. Dzīva latgaliešu literatūras vēstures daļiņa. Zīmīga un būtiska. Pēc piecdesmit klusuma gadiem mēs dzirdam viņas balsi, redzam spirgto acu skatienu. Vai nākošgad mēs ieraudzīsim viņas dzejas krājumu? Vai...

Bet dzejnieces mozums neļāva ieslīgt pesimismā. Ar kādu spēku, pat smaidu tika lasīta dzeja!

Dzīva un dzīvinoša ir latgaliešu literatūra. Par to varēja pārliecināties, klausoties jaunās muzeja darbinieces Skaidrītes Apeinānes temperamentīgi norunātos jubilāres dzejoļus. Par to liecināja skatītāju pilnā zāle. Skolēnu pilnā zāle.

Voldemārs ROMANOVSKIS

ATTĒLOS:

Aizkalnes pašdarbnieki runāja Naaizmērstules «Vystu»; muzeja jaunā darbiniece Skaidrīte Apeināne (vidēja attēlā); Leonīda Sperga (augšēja attēlā pa labi) stāstīja par jubilāru piemiņas saglabāšanu; sarīkojumā muzicēja Santa Oša un Svetlana Petrova.

Jāņa SILICKA foto

Īsumā

Rajonā notiek operācija «Rūpju bērns». Ziemassvētku dāvanām rajona finansu nodaļa atvēlēja trīs tūkstošus rubļu, bet ziedojumu veidā klāt nāca vēl pustūkstotis. Dāvanas sarūpēja Republikas bērnu fonds. Un tagad Rūķītis kopā ar Zelsirdības fonda pārstāvjiem apciemo bērnus invalīdus, dāvājot viņiem Ziemassvētku priekus.

Līvānu bērnu mūzikas skolā vairākas dienas pēc kārtas notika Ziemassvētku mācību koncerti. Divi ģimti jauno līvāniešu sagādāja prieku gan paši sev, gan saviem vecākiem.

Rajona kultūras nams «pateicas» tam svētku mīļotājam, kurš sev par prieku nocirta pie nama nesen iestādīto egliti. Dažas vēl ir palikušas.

Pieci vidējās paaudzes un astoņi jauniešu kolektīvi gatavojas Deju koncertam, kas notiks janvāra vidū. Jersika ir pat veseli divi kolektīvi, kurus vada Anita Lukjanska. Cītīgi mēģina arī Tautas deju ansamblis «Sīlava».

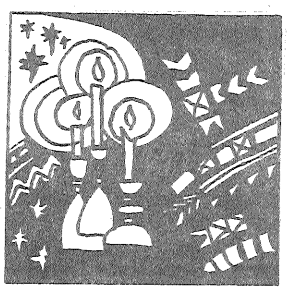

Sekosim līdzi Baznīcas gadam

JANVĀRIS

1. janvārī mēs sākam Jaunu gadu pie Dieviškā Bērna šūpuļa — Betlēmes silītes. Pasaules Pestītājs dod mums līdzi Jaunajā gadā trīs lietas:

1. savu roku, kas mūs vada;
2. savu Dezvainīgo Māti Mariju, kas mūs sargā;
3. Savu Dieviško Sirdi, kas mūs visus sirsnīgi mīl.

Katru gadu 1. janvārī tiek atzīmēta Miera diena. Parasti pāvests aicina visus ticīgos sirsnīgi lūgties, lai pasaules valstu vadītāji atrastu saprašanos bez ieroču ietošanas un asins izliešanas. Neviena dzīvnieka nogalināšanai netiek izdomāti un izgatavoti tik izsmalcināti un briesmīgi ieroči kā cilvēku iznīcināšanai.

Pirms svinīgā dievkalpojuma sākuma tiek piesaukts Svētais Gars ar viņam veltītu attiecīgu himnu «Veni Creator...».

6. janvārī Triju Ķeniņu jeb Zvaigznes diena — ir Ziemassvētku posma otrie galvenie svētki. Šai dienā Baznīca saviem bērniem rāda Ziemassvētku nakts noslēpumu tālāko gaitu. Bērns Jēzus vairs neslēpjas Betlēmes kūtiņas klusumā vai Nazaretes mājiņā pie Jaunavas Marijas un Svētā Jāzepa. Viņš tagad atstāj savu noslēpto dzīvi un parādās 3 austrumzemju ķeniņiem un ļauj sevi pielūgt kā pasaules Valdnieku.

Šinī dienā Baznīca un ticīgie svin Kristus Karaļa svinīgo ieiešanu savā valstī: atsevišķu cilvēku sirdīs, Baznīcā un visā cilvēcē.

Baznīcas liturģija šo dienu sauc par Epiphania Domini — Kunga Parādīšanās diena. Tātad mēs skatām Kunga parādīšanos, kurā trejādā veidā tika atklāta Viņa godība. Pirmā parādīšanās notika tad, kad 3 austrumzemju gudrie ķeniņi pielūdza Pestītāju, otrā — kad Jēzu Svētais Jānis kristīja Jordānas upē, un trešā — kad Viņš izdarīja savu pirmo brīnumu Galilejas Kanas kāzās.

Svētdienas Evanģēlijs atstāsta, ka 3 austrumzemju ķeniņi nāca pielūgt mazo Jēzu. Viņi tam upurēja zeltu, vīraku un mirres. Mirres ir īpatni tumši sveķi dažiem Āfrikas un Arābijas kokiem. Šo sevišķi smaržīgo vielu lieto medicīnā. Baznīcas liturģija tā apzīmē ciešanas.

Vīraks (vācu Weihbrauch) jau senatnē reliģiskās ceremonijās lietots kvēpināšanas līdzeklis (katoļu baznīcās no Konstantīna laikiem), tikami balzamiski smaržojoši, garšā aromātiski, mazliet rūgti sveķi, ko dod koku ģints Boswellia tropiskajā Āfrikā (īpaši Somālijā) un Azijā — bāldzeltenu vai iesarkanu graudu vai lāstekainu gabalu veidā, kas pa daļai šķist spirtā. Simboliski zelts, vīraks un mirres simbolizē Kristus varu, pielūgsmi un ciešanas.

Leģenda stāsta, ka šo gudro vārdi bijuši: Kaspars, Melhiors un Baltazars. Šai dienā ticīgie uz savu mitekļu durvīm ar svētītu krītu raksta viņu vārdu pirmos burtus — 19+K+M+B +91, lai šo svēto aizlūgumu dēļ panāktu sev un savai ģimenei Dieva svētību jaunajā gadā. Trīs austrumzemju svēto mirstīgās atliekas atdusas slavenajā Ķelnes (Vācijā) katedrālē.

Daudzās baznīcās, sagaidot Zvaigznes dienu, svētī ūdeni.

Pareizticīgie sāk svinēt Ziemassvētkus pēc sava kalendāra.

13. janvārī — Jēzus Kristības diena. Svētais Jānis kristīja Pestītāju Jordānas upē. Svētais Francis no Sales sniedz mums sirsnīgu vēlējumu:

«Lai tava bagātība ir dārgā Pestītāja mīlestības!

Lai tavs gods ir draudzīga satiksme ar Viņu lūgšanā!

Lai tava svētlaime ir priecīga apziņa būt par pilnīgu Viņa īpašumu!

21. janvārī — Svētās Agneses diena. Viņa gāja moceklības nāvē par savas dvēseles nevainību un godu. Viņu uz svētbildēm attēlo ar baltu jēriņu.

No 18. līdz 25. janvārim notiek 8 dienu lūgšanas par ticīgo apvienošanos.

Misiju nodoms pēc pāvesta Jāņa Pāvila II norādījuma janvāra mēnesim ir: lai kristīgo — musulmaņu savstarpējais dialogs vainagotos ar izpratni un cieņu.

Dzīvosim līdzi Baznīcas liturģiskajam gadam!

Dekāns A. BUDŽE

Veiksme konkursā

No republikāniskā daiļlasītāju konkursa atgriezušies mūsu rajona skolēni. Visi trīs konkursā saņēmuši godalgotas vietas.

Preiļu 1. vidusskolas 12. klases skolniece Inguna Vucāne lasīja Ā. Elksnes dzeju no cikla «Vēstules tālajai zvaigznei». (Ingunai — 2. vieta.) Šīs pašas skolas 11. klases skolniece Ilona Haritonova 3. vietu ieguva, izteiksmīgi norunājot I. Ziedoņa dzejoli «Pasaki man mīļu vārdiņu...». Bet pirmklasnieks Ronalds Marcinkevičs no Rudzētu vidusskolas 2. vietā ierindojās, nolasot L. Vāczemnieka dzejoli «Taisnība».

Ronaldu konkursam gatavoja viņa māmiņa skolotāja A. Marcinkeviča, bet Preiļu 1. vidusskolas meitenes — skolotāja S. Bērziņa.

S. JOKSTE

ATTĒLĀ: uzstājas Ronalds Marcinkevičs (rit rajona mēroga konkurss).

J. SILIČKA foto

Paiesimies pa Preiļu veikaliem

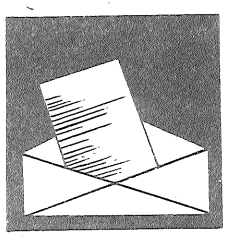

Baidos, ka ar saviem spriedumiem daudziem preiliešiem kritīšu uz nerviem. Taču klusēt arī negribu, kad redzu, kā pilsētas veikalos pārdod maizi. Tā taču cepta cilvēku vajadzībām. Bet stundās, kad maizīti atved no ceptuves, dažs labs to pērk maisiem, stāv rindā nez cik reizes. Skaidrs, ka lopu barošana ar maizi mūsu nabadzības un trūkuma laikā ir pārāk liela izšķērdība. Tā maizīti izpērk, bet vēlākās vakara stundās tās veikalā vairs nav. Un tirdzniecības darbiniekus, tas, šķiet, īpaši neuztrauc. Te darbojas princips — prece saņemta, pārdota, nauda bankā. Iespējams, ka uz labo pusi kas mainīsies pēc jauno cenu apstiprināšanas.

Slikti organizēta arī pirmās nepieciešamības rūpniecības preču pārdošana. Nesen rajona patērētāju biedrību savienības valdes priekšsēdētājs Šustova kungs sniedza pārskatu un norādīja, cik daudz preču ir pārdots. Bet viņš nepateica vienu: kam šīs preces pārdotas. Es, piemēram, no tām neesmu nopircis ne nieka. Un tādu ir daudz. Dažs labs pāris gadu laikā nevar nopirkt vienu pāri apavu, tāpat ir ar zeķēm, veļu, uzvalkiem, virsdrēbēm. Arī preču piegāde Preiļu universālveikalā ir slepena padarīšana, par ko iepriekš uzzina tikai nedaudzi izredzētie. Preču saņemšanas grafiku neesmu redzējis ne universālveikalā, ne pārtikas preču veikalos, tāds ir vienīgi maizes veikalā.

Un kā notiek tirdzniecība? Teiksim, ar apaviem. To kādreiz derētu paskatīties Šustova kungam un ieteikt, lai viņš šādā reizē pats pamēģina nopirkt kurpju pāri, kad pārdevējām virsū gāžas saniknotu pircēju bars. Pie mantas tiek tas, kurš ir nekaunīgāks un stiprāks.

Līdzīgs stāvoklis arī citās universālveikala nodaļās un citos veikalos. Valdot šādai «kārtībai», nu jau vairāk kā trīs gadus neesmu varējis nopirkt neko. Tāpēc valkāju pēdējās kurpes, kuras jau četras reizes remontētas. Kas būs tālāk?

Neesmu ekonomists un nezinu, kas jādara, lai visi cilvēki daudzmaz normāli būtu apgādāti ar pirmās nepieciešamības rūpniecības precēm. Par to lai spriež un domā gudrākas galvas. Bet vienu gan gribu ierosināt — pastāvošā sadales kārtība jāmaina, lai katrs varētu nopirkt to, kas viņam pienākas. Un tikai tā un ne citādi. Šajā nabadzības un trūkuma laikā ar nepieciešamākajām precēm puslīdz vienādi nodrošinātiem jābūt visiem. Gribu ieteikt preces pārdot vai nu uz taloniem, vai arī pēc saraksta, kā to redzēju Riebiņu rūpniecības preču veikalā.

Varbūt šis variants rajona vadības vīriem kaut kādu iemeslu dēļ liksies par sarežģītu. Man nav iebildumu arī pret kādu citu sistēmu. Galvenais, lai būtu nodrošināta vienlīdzīga un taisnīga sadale. Degvīns taču nav pirmās nepieciešamības prece, bez tā var iztikt, trūkumu arī tādēļ neviens necietīs. Taču degvīnam taloni ir.

Un vēl viens ierosinājums: manuprāt, rajona patērētāju biedrību savienība ir pilnīgi lieks posms visā šajā sistēmā. Pilnīgi pietiktu ar tirdzniecības bāzi un atsevišķām patērētāju biedrībām. Kontroles funkciju veikšanai varētu ieviest kādu inspektoru pie rajona izpildkomitejas. Ar to tad būtu atrisināti visi tie jautājumi, ar kuriem tagad cīnās rajona patērētāju biedrību savienība.

Vēl dažas manas atziņas. Kārtību tirdzniecības zālē jānodrošina pašiem tirdzniecības darbiniekiem. Viņiem jānosaka, ka apkalpos tikai tos pircējus, kuri stāvēs kārtīgā rindā. Un satrakojušos pūli var neapkalpot tik ilgi, kamēr paši neievieš kārtību.

Gribu ierosināt vēl ko: rajona deputātiem vajadzētu pieņemt lēmumu, ka veikalos un citos apkalpojošās sfēras uzņēmumos invalīdi ar acīm redzamām invaliditātes pazīmēm būtu apkalpojami ārpus kārtas. Tas būtu žēlsirdības akts pret grūtā veselības stāvoklī nonākušajiem cilvēkiem. Un vēl domāju, ka nav nekādas vajadzības, lai Preiļu pārtikas veikali strādātu tik vēlā vakara stundā. Pietiek, ka to durvis būtu vaļā no pulksten 8.00 līdz 20.00.

Ar dziļu cieņu pret laikraksta lasītājiem —

A. LOGINS

(Preiļos, Košukova ielā 5, dzīvoklis 4)

Ciemos pie kolēģiem Brēmenē

Latvijas žurnālistu grupa, kuras sastāvā bija arī šo rindu autors, nedēļu — no 9. līdz 16. decembrim — pavadīja Vācijas Federatīvās Republikas Brēmenes pilsētā. Tā bija atbildes vizīte — pagājušajā gadā Brēmenes žurnālisti ciemojās Latvijā.

Brēmenē mums bija vairākas tikšanās ar kolēģiem preses klubā, Brēmenes un Lejassaksijas avīzes «Weser Kurier» redakcijā, Brēmenes radio un televīzijā. Mūsu grupu pieņēma VFR Brēmenes federālās zemes parlamenta šefs Dīters Klinks, mēs pabijām koncerna «Mercedes — Benz» rūpnīcā, kur ražo supermodernas vieglās automašīnas, zivju pārstrādes fabrikā, kuģu būvētavā, firmas «Jacobs» kafijas grauzdētavā un šokolādes ražošanas uzņēmumā, apskatījām ostu, kur pietauvojas kuģi no daudzām pasaules valstīm. Mums tika piedāvāta arī interesanta kultūras programma. Īsi sakot — vācu kolēģi bija gādājuši, lai mēs pēc iespējas vairāk iepazītu vāciešu dzīves līmeni.

Tuvāk par iespaidiem Brēmenē ceru pastāstīt plašākā materiālā pēc Jaunā gada.

Pēteris PIZELIS

Par Latvijas Republikas karogu

RAJONA IEDZIVOTĀJU UN AMATPERSONU IEVĒRĪBAI

Saskaņā ar nolikumu par Latvijas Republikas valsts karoga pielietošanu, Latvijas Republikas valsts karogs virs valsts uzņēmumu, organizāciju, iestāžu, kooperatīvo un sabiedrisko organizāciju ēkām un dzīvojamām mājām paceļams:

25. martā (sēru noformējumā),
1. maijā,
4. maijā,
14. jūnijā (sēru noformējumā),
11. novembrī,
18. novembrī.

Valsts karogu atļauts pacelt un lietot arī tautas, darba, ģimenes svētkos un citās atceres dienās tādā veidā un apstākļos, kas garantē pienācīgu cieņu pret valsts karogu.

Latvijas Republikas valsts karogs paceļams karogkātos virs un pie ēkām, kā arī turētājos pie ēku fasādēm tā, lai karoga apakšējā daļa atrastos vismaz 2,5 metrus no zemes.

Sēru noformējumā pie karogkāta augšējās daļas piesienama melna lenta, kuras platums ir 1/20 no karoga platuma, tās divi brīvie gali nokarājas pār visu karoga platumu.

Karogs paceļams pulksten 6.00 un nolaižams pulksten 24.00 pēc tam, kad beigušies svētki, svinības vai sēru ceremonijas.

Aizliegts lietot bojātus vai izbalējušus karogus.

Latvijas valsts karogs nav paceļams virs un pie ēkām, kurās tiek veikts kapitālais remonts, kuras ir avārijas stāvoklī vai kurām tiek remontēta fasāde.

Atbildība par Latvijas valsts karoga pacelšanu pie valsts uzņēmumu, organizāciju, iestāžu, kā arī kooperatīvo un sabiedrisko organizāciju ēkām atbilstoši šo noteikumu prasībām, tiek uzdota to vadītājiem, bet pie dzīvojamām mājām — dzīvokļu ekspluatācijas iestāžu vadītājiem un personiskā īpašumā esošo māju īpašniekiem.

Kas vainojams? Ceļš, ātrums vai neprasme?

J. SILIČKA foto

Neparastā ceļazīme

Šī ceļa zīme, kas nesen parādījusies Cīrihes pilsētas zonā, izsauc garāmbraucošo interesi. Kaut gan nekā nesaprotama tajā nav — vienkāršs brīdinājums pārdrošniekiem, ka tālākais ceļš ir līkumains un katra neuzmanība var izturēt viņu naudas makus, remontējot automašīnu. Ja transportlīdzekļa vadītājs uzreiz nesapratīs ceļa zīmes jēgu, tad vismaz momentā samazinās ātrumu.

TASS fotohronika

Galvenais redaktors Pēteris Pīzelis

Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopš 1950. gada 29. marta otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

REDAKCIJAS ADRESE: 228250, Preiļos, Aglonas ielā 1.
Tālrunis uzziņām: 22305.
Izdod apgāds «Avīze», Rīgā, Bruņinieku ielā 47.
Izdevējdarbības licence Nr. 000069.
Iespiests ražošanas apvienības «Liita» Daugavpils tipogrāfijā Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. Viena nos. iespiedloksne. Metiens 13960 eksemplāri latviešu valodā — 10007 eksemplāri, krievu valodā — 3953 eksemplāri. Pas. 1338.

Indekso 68168.

PAZAUDĒTA autovadītāja apliecība uz G. Koroļova vārda. Lūdzu atdot pret labu atlīdzību. Tālrunis 22314.

5. janvārī plkst. 10.00 sporta kluba «Cerība» zālē notiks

LATGALES ATKLĀTAIS CEMPIONĀTS GALDA TENISĀ.

Piedalās republikas labākie tenisisti.

FK un SK

MAINA labu lauku māju (ir citas ēkas) pret māju, mājas daļu vai 3 istabu kooperatīvo dzīvokli Preiļos vai tuvākajā pilsētā. Zvanīt: 23350 Vijai.

Preiļu televīzijas raidījumus skatieties: 24., 25., 26. un 27. decembrī.

Aicinām zemnieku bērnus uz JAUNGADA EGLĪTI šī gada 28. decembrī plkst. 12.00 Preiļu rajona kultūras namā.
Zemnieku savienības valde

PĀRDOD pirmās laktācijas govi. Tālrunis 52544.

PĀRDOD grūsnu teli. Telefons 50312.

Dzenis priedē lai atmiņas kalt
Lai tās ieaug, kur zelmenis zaļš...
(O. Lisovska)

Izsakām dziļu līdzjūtību Imantam Rītiņam, BRĀLI kapu kalnā guldot.

Darbabiedri